

JAMES CLAVELL

Pánský dom

PIATY ROMÁN KULTOVEJ
ÁZIJSKEJ SÁGY ROZVÍJAJÚCI UDALOSTI
POČIATKOV BRITSKEJ KOLONIZÁCIE

Panský dom

JAMES CLAVELL

Panský dom

Preložil Viktor Krupa

IKAR

James Clavell
NOBLE HOUSE

Copyright © 1981 by James Clavell
All rights reserved.

Translation © 2002 by Viktor Krupa

Jacket design © 2026 by Juraj Vačko

Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0976-9

*Rád by som s úctou venoval túto knihu
jej britskému veličenstvu Alžbete Druhej,
ľudu jej korunnej kolónie
Hongkongu - a skaze ich nepriateľov.*

*„Prisahám pri Pánu Bohu, že komukoľvek,
kto mi predloží druhú polovicu ktorejkoľvek z týchto mincí,
vyhoviem vo všetkom, o čo požiada.“*

Dirk Struan, 10. júna 1841

Tento sľub zložil prvý z tajpanov Panského domu,
najstaršej a najvýznamnejšej obchodnej firmy v Hongkongu,
a mali si ho ctiť všetci ďalší tajpani.

Teraz prišiel rad na Iana Dunrossa,
aby tomuto dávnemu sľubu učinil zadosť.

Toto je, prirodzene, román. Vystupujú v ňom vymyslené postavy i firmy a nemal som v úmysle hľadať žiadne súvislosti s osobami či firmami, ktoré boli alebo sú súčasťou Hongkongu či Ázie.

Navyše by som sa hneď na začiatku rád ospravedlnil všetkým hong-konským jenom – všetkým Hongkončanom –, že som preusporiadal ich krásne mesto, povytŕhal udalosti z kontextu, povymýšľal ľudí, námestia, ulice, spoločnosti i udalosti, ktoré, ako dúfam, by aj mohli existovať, ale nikdy neexistovali, lebo ide naozaj o krásnu literatúru...

8. JÚNA 1960

PREDHOVOR

23.45

Volal sa Ian Dunross a v hustom lejaku opatrne odbočil so svojím starým športovým autom značky MG na Dirk Street, ťahajúcej sa po hongkonskom nábreží okolo struanovského domu. Noc bola tmavá a nepríjemná. V celej kolónii, tu na hongkonskom ostrove, v kowloonskom prístave i na Nových územiach tvoriacich súčasť pevninskej Číny boli ulice takmer ľudoprázdne, všetky domy zadebnené, obyvatelia pozaliezali a čakali na tajfún Mary. Výstrahu, že sa blíži tajfún číslo deväť, zverejnili, keď sa začalo zmrákať a z búrky vzdialenej tisíc morských míľ na juhozápad už dorážali na mesto poryvy vetra rýchlosťou stotridsať až stošesťdesiat kilometrov a dážď takmer vodorovne bičoval strechy a svahy, kde sa bezmocne krčili desaťtisíce bedárov v hrubo zhlobených mestských brlohoch.

Dunross spomalil. Nevidel dobre, stierače nestačili na to množstvo vody, víchor lomcoval celtovinovou strechou a oknami. Vtom sa predné sklo na okamih vyčistilo. Na konci Dirk Street, priamo vpredu, bola Connaught Road a *praya*, za ňou prístavná hrádza a nízka rozložitá budova Zlatej kompy. Vzadu, na hladine priestranného, dobre chráneného prístavu, pekne v bezpečí kotvilo zo päťsto lodí so spustenými kotvami.

Pred *prayeru* si všimol opustený pouličný stánok. Nápor víchrice ho vytrhol zo základov, odhodil do parkujúceho auta a zničil. Potom auto i stánok zmizli z dohľadu. Vodič mal veľmi mocné ruky a pevne stískal volant, keď autom zúrivo lomcovali vzdušné víry. Bolo staré, ale dobre udržiavané, motor prestavaný na väčší výkon a brzdy fungovali bezchybne. Počkal – srdce mu bilo pokojne, lebo mal búrky rád – a pomaly vyšiel na chodník. Zaparkoval v závetří budovy a vystúpil. Bol plavovlasý, modrooký, aj v štyridsiatke chudý a štíhly. Na sebe mal starý príšplášť s kapucňou. Celý premokol, keď náhlivo kráčal po boč-

nej ulici, zahol za roh a rozbehol sa k dvadsaťdvaposchodovej budove. Nad majestátnym hlavným vchodom sa skvel struanovský erb – červený škótsky lev, okolo ktorého sa ovíjal zelený čínsky drak. Dodal si odvalu a ráznym krokom vstúpil dnu.

„brý večer, pán Dunross,“ pozdravil ho čínsky vrátnik.

„Volal ma tajpan.“

„Nech sa páči.“ Číňan stisol tlačidlo.

Keď výťah zastal, Dunross prešiel cez neveľkú chodbu, zaklopal a vošiel do obývačky na plochej streche budovy. „Dobrá večer, tajpan,“ pozdravil chladne a odmerane.

Alastair Struan sa opieral o krásny kozub. Bol to mohutný, drsný, priťažlivý Škót s bruškom a bielymi vlasmi, šesťdesiatnik, a vládol v struanovskej firme jedenásť rokov. „Vypiješ si?“ Kývol rukou na Dom Pérignon v striebornej nádobe naplnenej studenou vodou.

„Ďakujem.“ Dunross ešte nikdy nebol v Struanovom súkromí. Miestnosť bola priestranná a pekne zariadená, samý čínsky lakovaný nábytok, kvalitné koberce, staré olejomaľby prvých firemných kliperov a parníkov na stenách. Velikánske okná, z ktorých sa za normálnych okolností otváral výhľad na celý Hongkong, prístav i Kowloon oproti boli teraz čierne a stekali po nich pramienky dažďa.

Nalial mu.

„Na zdravie,“ pripil mu chladne Dunross.

Aj Alastair Struan stroho prikývol a zdvihol pohár. „Prišiel si skôr.“

„O päť minút skôr je v poriadku, tajpan. Nevtkal mi to otec do hlavy? Záleží na tom, aby sme sa stretli o polnoci?“

„Áno. Patrí to k našim zvyklostiam. Bol to Dirkov zvyk.“

Dunross popíjal víno a mlčky čakal. Starožitné hodiny hlasno tikali. Jeho vzrušenie sa stupňovalo, nevedel, s čím má rátať. Nad kozubom visela svadobná fotografia mladej dievčiny. Bola to Tess Struanová, ktorá sa vydala za Culuma, druhého tajpana a syna zakladateľa firmy Dirka Struana. Na fotografii mala šestnásť rokov.

Dunross si ju skúmavo obzeral. Víchrica lomcovala oknami. „Hnusná noc,“ prehodil.

Starší muž naňho iba pozrel. Neznášal ho. Mlčanie sa prehlbovalo. Potom starožitné hodiny odbili polnoc.

Ktosi zaklopal na dvere.

„Ďalej,“ prehovoril Alastair Struan. Uľavilo sa mu a potešil sa, že môžu začať.

Dvere otvoril Lim Ču, tajpanov osobný sluha. Ustúpil, vpustil dnu Phillipa Čena, kompradora Struanovcov, a vzápätí za ním zatvoril.

„Ach, Phillip, prišiel si presne ako zvyčajne,“ povedal žoviálne Alastair Struan. „Šampanské?“

„Ďakujem, tajpan. Áno, ďakujem. Dobrý večer, Ian Struan Dunross,“ prihovoriť sa Phillip Čen mladšiemu mužovi nezvyčajne odmerane. Jeho angličtina znela nadmieru povznesene. Bol miešanec, do sedemdesiatky mu veľa nechýbalo. Bol chudý, driečny, vyzeral skôr ako Číňan než Európan, mal sivé vlasy, vysoko posadené líčne kosti, svetlú pleť a čínske oči čierne ako uhoľ. „Strašná noc, však?“

„Veru strašná, strýko Čen,“ súhlasil Dunross. Oslovil Phillipa v duchu čínskej zdvorilosti. Bol mu sympatický, takisto ako sa mu protivil bratanec Alastair.

„Tvrdia, že to bude nebezpečný tajfún.“ Alastair Struan nalieval šampanské do piatich vzácných pohárov. Najprv podal jeden Phillipovi Čenovi a potom druhý Dunrossovi. „Na zdravie!“

Napili sa. Na okná bubnoval lejak. „Chvalabohu, dnes nie som na mori,“ zamyslene prehodil Alastair Struan. „Takže si opäť prišiel, Phillip.“

„Áno, tajpan. Je to pre mňa česť. Áno, veľká česť.“ Vnímal napätie medzi oboma bratancami, ale ignoroval ho. Vášne sú namieste, napadlo mu, keď tajpan Panského domu odovzdáva právomoc.

Alastair Struan si znovu vypil. Víno mu chutilo. Po chvíli prehovoril: „Ian, stalo sa zvykom, že prechod právomocí z jedného tajpana na druhého sa koná pred svedkom. Vždy pred jediným svedkom, našim terajším kompradorom. Phillip, koľký raz to už bude?“

„Bol som svedkom takého úkonu štyri razy, tajpan.“

„Phillip nás pozná takmer všetkých. Ovláda priveľa našich tajomstiev. Pravda, priateľko?“ Phillip Čen sa iba usmial. „Dôveruj mu, Ian. Jeho rady sú múdre. Môžeš mu dôverovať.“

Ak tajpan vôbec môže niekomu dôverovať, neveselo si pomyslel Dunross.

„Isteže.“

Alastair Struan položil pohár. „Po prvé. Ian Struan Dunross, úradne sa ťa pýtam, či sa chceš stať struanovským tajpanom?“

„Samozrejme.“

„Odprisaháš pred Bohom, že uchováš v tajnosti všetky tieto procedúry a neprezillaš ich nikomu okrem svojho nástupcu?“

„Isteže.“

„Odprisahaj to.“

„Prisahám pred Bohom, že tieto procedúry uchovám v tajnosti a nikdy ich neprezillaš nikomu okrem svojho nástupcu.“

„Toto prečítaj nahlas.“ Tajpan mu podal pergamen zožltnutý vekom.

Dunross po ňom siahol. Bol popísaný pavučinkovým písmom, ale čitateľný. Pozrel na dátum – 30. augusta 1841 – a jeho vzrušenie vzrástlo. „Je to rukopis Dirka Struana?“

„Hej. Zväčša – časť dopísal jeho syn Culum Struan. Prirodzene, máme k dispozícii kópie, keby originál niekto poškodil. Čítaj!“

„Môj odkaz zaväzuje každého tajpana po mne, aby tento text prečítal nahlas a pred Bohom i svedkami odprisahal spôsobom ustanoveným mnou, Dirkom Struanom, zakladateľom firmy Struan a spol., že ho prijíma, navždy uchová v tajnosti, a to prv ako prevezme môj plášť. Nazdávam sa, že to zabezpečí dostatočnú kontinuitu aj zoči-voči ťažkostiam, ktoré v nasledujúcich rokoch doľahnú na mojich nástupcov pre kry, ktorú som preliat kvôli svojim podlžnostiam, a kvôli vrtkavosti čínskych zvyklostí, bezpochyby jedinečných na svete, ktoré sme si osvojili. Môj odkaz znie takto:

Po prvé. Vždy bude pôsobiť iba jediný tajpan s plnou, absolútnou právomocou nad firmou, právomocou kohokoľvek zamestnať alebo prepustiť, právomocou nad všetkými našimi kapitánmi i našimi loďami či spoločnosťami, kdekokoľvek sa budú nachádzať. Tajpan bude vždy sám, v dobrom či zlom. Jeho súkromie musia strážiť všetci a všetci mu musia kryť chrbát. Jeho nariadenia budú poslúchať všetci a vnútri firmy sa nikdy nebudú zakladať či zriaďovať výbory, komisie ani vnútorné frakcie, ktoré by obmedzovali tajpanovu absolútnu moc.

Po druhé. Kedykoľvek tajpan zastane na dôstojníckej palube ktorejkoľvek z našich lodí, bude zvrchovanejší než jej kapitán a jeho bojové povely či rozkazy týkajúce sa kurzu budú mať platnosť zákona. Všetci kapitáni budú skladať prísahu pred Bohom, prv ako nastúpia na naše lode.

Po tretie. Nástupcu si vyberie tajpan sám, a to z vnútorného kruhu šiestich mužov. Z nich bude jeden naším kompradorom a navždy ho budeme vyberať z rodu Čenovcov. Ostatní piati budú hodní postu tajpana, budú to dobrí muži, ktorí si pri firme odslúžili najmenej celých päť rokov ako obchodníci s Čínou, a odolní duchom. Musia to byť kresťania, príslušníci rodu Struanovcov po meči alebo po praslici – moju líniu ani líniu môjho brata Robba nebude treba uprednostňovať, iba ak by prevyšovali ostatných statočnosťou alebo vlastnosťami. Členovia tohto vnútorného kruhu nech slúžia tajpanovi ako poradcovia, ak si to bude želať, ale znovu opakujem, že tajpanov hlas bude mať váhu siedmich oproti každému z nich.

Po štvrté. Ak bude tajpan šesť lunárnych mesiacov nezvestný na mori, ak padne v boji alebo zmizne bez stopy, prv než ustanovil svojho nástupcu, vyberie si ho vnútorný kruh zo svojich radov. Každý bude

mať jeden hlas, iba komprador zaváži za štyroch. Potom tajpan zloží pred spoločníkmi prísahu zvyčajným spôsobom a tí, čo hlasovali proti nemu v otvorených voľbách, budú okamžite a bez náhrady navždy vylúčení z firmy.

Po piate. Iba tajpan bude vymenúvať členov vnútorného kruhu alebo ich vylučovať, a keď bude odchádzať do ústrania v čase, ktorý si vyberie podľa vlastnej ľubovôle, nevezme si viac ako desatinu všetkého majetku, do ktorého sa však nikdy nebudú rátať naše lode... lode, ich kapitáni a posádky sú krvou prúdiacou v našich žilách a našou záchranou v budúcnosti.

Po šieste. Každý tajpan schváli voľbu kompradora. Pred zvolením komprador písomne potvrdí, že môže byť hocikedy a bez vysvetlenia odvolaný a odstúpi, ak si to bude želať tajpan.

Po posledné. Tajpan vyzve nástupcu, ktorého si sám vybral, aby zložil prísahu v prítomnosti kompradora, a to slovami, ktoré som si sám vybral z našej rodinnej Biblie tu v Hongkongu dňa tridsiateho augusta roku nášho Pána 1841.“

Dunross si vydýchol. „Je tu podpis Dirka Struana a svedka... Nevieť prečítať tie kostnaté písmená, prosím, vyzerajú veľmi starobylo.“

Alastair uprel zrak na Phillipa Čena, ktorý prehovoril: „Prvým svedkom bol adoptívny otec môjho starého otca Čen Šeng An, náš prvý komprador. A druhým svedkom moja prateta Čung Ťin Mejmej.“

„Takže legenda je pravdivá!“ ozval sa Dunross.

„Sčasti. Áno, sčasti.“ Phillip dodal: „Opýtaj sa mojej tety Sarah. Teraz, keď budeš tajpanom, zverí sa ti s hrbou tajomstiev. Tohto roku bude mať osemdesiatštyri. Veľmi dobre sa pamätá na môjho starého otca sira Gordona Čena, na Duncana aj Kate Čung, Mejmejine deti od Dirka Struana. Veru. Na všeličo sa pamätá...“

Alastair Struan podišiel k lakovanému písaciemu stolíku a veľmi opatrne zdvihol ťažkú ošúchanú Bibliu. Nasadil si okuliare a Dunross cítil, ako sa mu zježili vlasy na krku. „Opakuj po mne: Ja, Ian Struan Dunross, príbuzný Struanovcov, prisahám pred Bohom v prítomnosti Alastaira McKenzieho Duncana Struana, jedenásteho tajpana, a Phillipa Čung Šeng Čena, štvrtého kompradora, že budem naďalej dodržiavať celý odkaz prečítaný pred nimi tu v Hongkongu, že naďalej budem spájať firmu s Hongkongom a obchodovaním v Číne, že moje hlavné sídlo zostane v Hongkongu, kým budem tajpanom, že pred Bohom sa ujímam zodpovednosti a čestného slova Dirka Struana jeho večnému priateľovi Čen-c' Ťin Anovi, známemu aj pod menom Ťin-kua či jeho následníkom, ďalej, že sa...“

„O akú zodpovednosť ide?“

„Prisaháš pred Bohom slepo ako všetci tajpani pred tebou! Hneď sa dozvieš, čo si zdedil.“

„A čo ak odmietnem?“

„Odpoveď predsa poznáš!“

Do okien búšil dážď a Dunrossovi sa zdalo, že kvapky dorážajú do skla v súzvuku s tlkotom srdca v jeho hrudníku, keď hľbal, aké je nerozvážne zaväzovať sa k čomusi neznámemu. Uvedomoval si však, že sa nemôže stať tajpanom, ak sa nepodrobí, preto opakoval tie slová, bral na seba pred Bohom povinnosti a odriekal, čo počul.

„... ďalej budem vynakladať všetky sily i prostriedky, aby som udržal firme, Panskému domu, natrvalo prvé miesto v Ázii, prisahám pred Bohom, že vykonám všetko potrebné, aby som porazil, zničil a vyhnal z Ázie firmu Brock a synovia, a menovite môjho nepriateľa a zakladateľa Tylera Brocka, jeho syna Morgana, ich dedičov i ostatné ich línie s výnimkou Tess Brockovej s potomstvom, manželky môjho syna Culuma, aby zmizli z Ázie...“ Dunross opäť zmĺkol.

„Keď skončíš, môžeš sa vypytovať na hocičo,“ napomenul ho Alastair Struan. „Dokonči to!“

„Dobre. A naostatok prisahám pred Bohom, že aj môj nástupca zloží ako tajpan túto prísahu pred Ním, zaviaže sa k tomuto odkazu, tak mi Pán Boh pomáha!“

Teraz rušil ticho iba dážď, čo šľahal do okien. Dunross si uvedomil, že mu chrbát oblieva pot.

Alastair Struan odložil Bibliu a strhol si z nosa okuliare. „Hotovo.“ Meravo vystrel ruku. „Rád by som ti zablahoževal ako prvý, tajpan. Budem ti pomáhať vo všetkom.“

„Aj mne je čťou, že ti budem nápomocný, tajpan,“ zľahka, takisto odmerane sa uklonil Phillip Čen.

„Ďakujem.“ Dunross vnímal obrovské napätie.

„Myslím, že nikomu nezaškodí, ak si vypijeme,“ pokračoval Alastair Struan. „Ak dovolíš, nalejem ti, Ian,“ navrhol Dunrossovi ne-miestne stroho. „Phillip.“

„Áno, tajpan. Ja...“

„Nie, odteraz si tajpanom ty, Ian.“ Alastair nalial šampanské a prvý pohár podal Dunrossovi.

„Ďakujem,“ povedal Dunross. Kompliment mu zalichotil, hoci si uvedomoval, že sa nič nezmenilo. „Na Panský dom,“ predniesol prípitok a zdvihol pohár.

Traja muži sa napili a Alastair Struan vytiahol obálku. „Toto je moja rezignácia na vyše šesťdesiat predsedníckych, manažérskych a riaditeľských postov, ktoré ti prislúchajú automaticky ako tajpanovi.

Striedaš ma vo všetkom. V zhode so zvyklosťami sa stávam predsedom našej londýnskej filiálky, ale aj to môžeš zrušiť, kedykoľvek budeš chcieť.“

„Stalo sa,“ okamžite vyhlásil Dunross.

„Ako si želaš,“ zašomral starec, ale krk mu očervenal.

„Podľa mňa budeš Struanovcom užitočnejší ako miestopredseda Prvej edinburskej centrálnej banky.“

Alastair Struan ho prepichol pohľadom. „Čože?“

„Je to predseda jeden z našich postov, alebo nie?“

„Áno,“ prikývol Struan. „Ale prečo?“

„Budem potrebovať pomoc. Nasledujúceho roku sa firma otvára verejnosti.“

Obidvaja muži naňho ohromene vyvalili oči. „Čo?“

„Otvárame sa...“

„Stotridsaťdva rokov fungujeme ako súkromná firma!“ zaburácal starec. „Prekristapána, sto ráz som ti prízvukoval, že v tom je naša sila, lebo nám poondiatu akcionári ani ľudia zvonku nemôžu pchať nosy do našich súkromných záležitostí!“ Krv sa mu nahrnula do tváre a musel sa veľmi namáhať, aby potlačil zlosť. „Nepočúval si ma?“

„Celý čas. Veľmi pozorne,“ odvetil pokojne Dunross. „Udržíme sa, iba ak otvoríme... iba tak sa dostaneme k potrebnému kapitálu.“

„Phillip, pohovor si s ním, nalej mu kvapku rozumu.“

Komprador sa nervózne spýtal: „Ako to ovplyvní firmu Čenovcov?“

„Naš kompradorský systém sa dnes večer oficiálne končí.“ Dunrossovi neušlo, že Phillipovi Čenovi zbledla tvár, ale pokračoval: „Mám pre teba plán – spísal som to. Nemení sa nič a mení sa všetko. Oficiálne zostávaš kompradorom, neoficiálne budeme postupovať celkom inak. Hlavná zmena spočíva v tom, že nebudeš zarábať ročne milión, ale tvoj príjem vyskočí o desať rokov na dvadsať a o pätnásť na tridsať miliónov.“

„Vylúčené!“ vybuchol Alastair Struan.

„Naš čistý zisk sa dnes pohybuje okolo dvadsať miliónov amerických dolárov. O desať rokov to bude dvesto miliónov a o pätnásť pri troche šťastia štyristo miliónov – a náš ročný obrat sa postupne priblíži k miliarde.“

„Ty si sa zbláznil!“ zavrčal Struan.

„Nie. Panský dom sa stane nadnárodnou firmou – časy, keď to bola rýdzo hongkonská spoločnosť, sa nenávratne pominuli.“

„Spomeň si na prísahu, preboha! Našou základňou je Hongkong!“

„Na prísahu nezabudnem. A ešte čosi. Akú zodpovednosť som zdedil po Dirkovi Struanovi?“

„Všetko je v trezore. Spísané v zapečatenej obálke s nápisom Odkaz. Sú tam aj Hagine Pokyny budúcim tajpanom.“

„Kde je trezor?“

„Za obrazom v Panskom dome. V pracovni.“ Alastair mrzuto ukázal na obálku na kozubovej rímse vedľa hodín. „Je v nej špeciálny kľúč a platná kombinácia. Ty ju, prirodzene, zmeníš. Číslo uložíš do jednej zo súkromných tajpanových bezpečnostných schránok v banke pre prípad nehody. Phillipovi dáš jeden z dvoch kľúčov.“

Phillip Čen poznamenal: „Banka je podľa pravidiel povinná odmietnuť mi súhlas na otvorenie schránky, kým žiješ.“

„Ďalej: Tyler Brock a synovia – tí prašiví psi padli takmer pred storočím.“

„Hej, vymrela legitímna mužská línia. Lenže Dirk Struan bol pomstychtivý a jeho túžba po pomste siaha až za hrob. Je tam aj inovovaný zoznam potomkov Tylera Brocka. V trezore. Zaujímavé čítanie, však, Phillip?“

„Áno, veru áno.“

„Rothwellovci a Tommovci, Yadegar a jeho štence, veď vieš. Ale na zozname je aj Tusker, hoci o tom nevie. Jason Plumm, lord Depford-Smyth a predovšetkým Quillan Gornt.“

„Vylúčené!“

„Gornt je nielen tajpanom Rothwella-Gornta, nášho úhlavného nepriateľa, ale navyše aj priamym, hoci tajným mužským potomkom Morgana Brocka. Priamym, i keď nemanželským. Je posledný z Brockovcov.“

„Veď vždy tvrdil, že jeho starý otec bol Edward Gornt, americký obchodník s Čínou.“

„Áno, pochádza z rodiny Gorntovcov, ale sir Morgan Brock bol v skutočnosti Edwardovým bratom a Christian Gorntová jeho matkou. Bola to Američanka z Virgínie. Prirodzene, že to tajili – vtedajšia spoločnosť nebola o nič ohľadupľnejšia než dnešná. Keď sa sir Morgan stal roku 1859 tajpanom Brockovcov, priviedol si tohto nemanželského syna z Virgínie, kúpil mu spoluvlastnícky podiel v starej americkej obchodnej firme Rothwell a spol. v Šanghaji a potom sa obaja sústredili na to, aby nás zničili. Takmer sa im to podarilo, pri najmenšom sa zaslúžili o smrť Culuma Struana. Potom však Lochlin a Hag Struanová priviedli na mizinu sira Morgana a rozdrvili firmu Brock a synovia. Edward Gornt nám to nikdy neodpustil a neodpustia nám ani jeho potomkovia. Stavím sa, že aj oni uzavreli dohodu so svojím zakladateľom.“

„Vie, že to vieme?“

„Nevedno. Je však nepriateľ. Jeho rodokmeň máme v trezore spolu s ostatnými. Prišiel na to môj starý otec celkom náhodou počas boxerského povstania roku 1899. Ten zoznam je zaujímavý, Ian, veľmi zaujímavý. Teba upúta najmä jeden konkrétny človek. Hlava...“

Budova sa zachvela po náhlom nápore víchrice. Na mramorovom stole sa prevrátil akýsi starožitný predmet. Phillip Čen ho nervózne postavil. Traja muži sa zahľadeli do okien a sledovali, ako sa ich odrazy zachievajú v poryvoch víchrice, ktorá lomcovala velikánskymi sklenými tabuľami.

„*Tai-fun!*“ zamrmlal Phillip a čelo sa mu zarosilo od potu.

„Presne tak.“ Strpnuto čakali, kedy ustane „diabolský vietor“. Náhle závaný mohli prísť z hociktorej svetovej strany a zavše dosahovali rýchlosť až vyše dvesto kilometrov. Vždy po sebe zanechávali spúšť. Víchor na okamih poľavil. Dunross podišiel k barometru a poklepkal po ňom. 980,3.

„Ešte stále klesá,“ poznamenal.

„Kristepane.“

Dunross prižmúril oči a pozrel do okna. Sklo takmer vodorovne pretínali potôčiky vody. „*Večný oblak* by mal zakotviť v prístave zajtra večer.“

„Áno, ale teraz sa borí s vlnami kdesi pri Filipínach. Kapitán Moffatt je dosť ostrieľaný, dá si rady,“ ozval sa Struan.

„Pochybujem. Moffatt sa rád plaví podľa plánu. Tento tajfún nebol naplánovaný. Mal si... mal dostať pokyn,“ Dunross si zamyslene odpil vína. „Keby ho ten tajfún radšej nebol prikvačil.“

Phillip Čen si všimol zlostný podtón v jeho hlase. „Prečo?“

„Na palube máme nový počítač a prúdové motory v hodnote dvoch miliónov libier. Nepoistené... aspoň motory.“ Dunross zaškúľil na Alastaira Struana.

Starec sa bránil: „Museli sme voliť túto možnosť, alebo sa pripraviť o zmluvu. Motory sú určené pre Kanton. Veď vieš, Phillip, že sme ich nemohli poistiť, lebo sú určené pre komunistickú Čínu.“ Mrzuto dodal: „No, sú majetkom juhoamerickej firmy a v Južnej Amerike neplatia vývozné reštrikcie pre Čínu. Aj tak by nám ich nikto nechcel poistiť.“

„Myslel som, že nový počítač dostaneme v marci,“ povedal Phillip Čen.

„Pôvodne to tak malo byť, ale podarilo sa mi zariadiť to skôr,“ odvetil Alastair.

„U koho sú papiere na tie motory?“ zaujímal sa Phillip Čen.

„U nás.“

„To je veľké riziko,“ znepokojil sa Phillip Čen. „Nemyslíš, Ian?“

Dunross mlčal.

„Inak by sme tú zmluvu stratili,“ zopakoval Alastair Struan ešte podráždenejšie. „Bude to dvojnásobný zisk, Phillip. Potrebujeme peniaze. A Číňania potrebujú motory ešte väčšmi, jasne mi to vysvetlili, keď som bol minulý mesiac v Kantone. A my potrebujeme Čínu – aj na to ma upozornili.“

„Áno, ale dvanásť miliónov je obrovské riziko na jednu loď,“ nedal sa Phillip Čen.

„Pre nás je výhodný každý obchod, o ktorý oberieme Sovietov,“ vyhlásil Dunross. „Navyše je to uzavretá vec. Alastair, vrael si, že na zozname je ktosi, o kom by som mal vedieť. Šéf akej firmy?“

„Marlborough Motors.“

„Aha!“ zvolal Dunross a zlomyseľne sa zaškľabil. „Tých mamľasov neznášam už roky. Otec a syn.“

„Uhm.“

„Takže Nikklinovci sú potomkovia Tylera Brocka? No, nepotrvať dlho a môžeme ich vyškrtnúť zo zoznamu. Dobre, veľmi dobre. Vedia, že sú na čiernej listine Dirka Struana?“

„Myslím, že nie.“

„Tým lepšie.“

„Nesúhlasím! Mladého Nikklina neznášaš preto, lebo ťa porazil.“ Alastair Struan nahnevane ukázal prstom na Dunrossa. „Najvyšší čas, aby si prestal s tými automobilovými pretekmi. Nechaj všetky tie terénne jazdy a Veľkú cenu Macaa poloprofesionálom. Nikklinovci môžu venovať autám viac času, žijú nimi, ale na teba teraz čakajú iné, dôležitejšie preteky.“

„Macao je amatérske podujatie a tí podliaci vlni podvádzať.“

„To sa nikdy nepodarilo dokázať – motor ti jednoducho vybuchol. Koľko motorov sem-tam vybuchne, Ian! Bola to smola!“

„Nieko sa mi pohral s autom.“

„Ani to sa nikdy nepodarilo dokázať! Preboha, ty rozprávaš o zlej krvi? V niektorých veciach si rovnako hlúpy ako sám starý Struan!“

„Žeby?“

„Áno, a...“

Phillip Čen ich chytro prerušil, aby napätie v miestnosti povolilo: „Ak vám na tom tak záleží, dovoľte mi, aby som sa pokúsil vypátrať pravdu. Mám zdroje, ku ktorým nemá prístup ani jeden z vás. Moji čínski priatelia budú vedieť, mali by vedieť, či v tom nemal prsty Tom alebo mladý Donald Nikklin. Pravda,“ nadhodil, „ak chce tajpan pretekať, je to jeho vec, nie, Alastair?“

Starcovi sa podarilo premôcť hnev, hoci ešte zúril. „Iste, iste, máš pravdu. No aj tak ti radím, Ian, aby si s tým prestal. Pôjdu po tebe ešte horlivejšie, lebo ťa neznášajú.“

„Sú ešte na zozname ľudia, o ktorých by som mal vedieť?“

Struan po chvíli odpovedal: „Nie, zatiaľ nie.“ Otvoril druhú fľašu, a kým nalieval, rozhovoril sa: „Teraz berieš na seba všetko, radosť i starosť. Som rád, že ich môžem odovzdať tebe. Keď prevezmeš trezor, zoznámiš sa so svetlami aj s tieňmi.“ Obidvom mužom podal poháre a odpil si. „Kristepane, lepšie víno z francúzskych pivníc ešte nevyšlo.“

„To je pravda,“ potvrdil Phillip Čen.

Podľa Dunrossa bol Dom Pérignon pridrahý a jeho kvalita zveličená. Vedel, že práve ročník 54 nie je najlepší. Ale zachoval rozvahu.

Struan podišiel k barometru. Ukazoval 979,2. „Bude to hrôza. Ale vykašlime sa na tajfún. Ian, Claudia Čenová ti pripravila archív dôležitých záležitostí a úplný zoznam našich akcií aj s menami. Ak máš nejaké otázky, obráť sa na mňa najneskôr zajtra – rezervoval som si letenku do Londýna. Claudiu si, samozrejme, ponechaj.“

„Prirodzene.“ Claudia Čenová bola po Phillipovi Čenovi ďalšou zárukou kontinuity od tajpana k tajpanovi. Pracovala ako tajpanova výkonná sekretárka a bola vzdialenou príbuznou Phillipa Čena.

„A čo naša banka – Viktóriina banka Hongkongu a Číny?“ spýtal sa Dunross, vychutnávajúc tú otázku. „Neviem, ako tam stojíme.“

„To vždy vedel iba tajpan.“

Dunross sa obrátil k Phillipovi Čenovi. „Aké tam máš cenné papiere – na seba alebo na iných?“

Komprador sa zľakol a zaváhal.

„V budúcnosti budem operovať s tvojimi a s našimi cennými papiermi v jednom bloku.“ Dunross nespúšťal oči z kompradora. „Chcem to vedieť hneď teraz. Do zajtra poludnia tu chcem mať písomný súhlas s formálnym prevodom večného práva operovať nimi na mňa a na ďalších tajpanov a predkupné právo na akcie, ktoré by si prípadne chcel predat.“

Ticho sa prehĺbilo.

„Ian,“ začal Phillip Čen, „tie akcie...“ Ale pod tlakom Dunrossovej vôle jeho rozhodnosť povolila. „Šesť percent... čosi vyše šesť percent. Ja... urobím, ako si želáš.“

„Neoľutuješ.“ Dunross sa sústredil na Alastaira Struana a v starcovi zamrelo srdce. „Koľko máme akcií? Koľko z nich je v držbe mandátárov?“

Alastair zaváhal. „To má vedieť iba tajpan.“

„Prirodzene. Ale nášmu kompradorovi musíme bezvýhradne dôverovať,“ odporoval mu Dunross. Chcel dodať vážnosť Phillipovi, lebo si uvedomoval, ako ho škrie, že ho predtým tak ponížil pred Alastairom Struanom. „Kofko?“

„Pätnásť percent,“ odvetil Struan.

Dunross otvoril ústa takisto ako Phillip Čen. Najradšej by bol vykrikol, kristepane, my máme pätnásť percent, Phillip má šesť, a ty si nemal toľko zdravého rozumu, aby si využil tie peniaze v našom záujme, keď sme na pokraji bankrotu?

Namiesto toho však vystrel ruku a rozliat zvyšok fľaše do troch pohárov. Získal tak čas a srdce mu začalo biť pokojnejšie.

„Výborne,“ pokračoval vecným, nevzrušeným tónom, „dúfal som, že nám to pôjde lepšie, ak dáme hlasy dokopy.“ Odpil si vína. „Zvolávam mimoriadnu schôdzku. O týždeň.“

Obidvaja muži zbystrili pozornosť. Od roku 1880 sa tajpani Struanovej firmy, Rothwella-Gornta a Viktóriinej banky napriek všetkej rivalite každoročne tajne stretávali a debatovali o otázkach súvisiacich s budúcnosťou Hongkongu a Ázie.

„Ktovie, či budú súhlasiť s predčasne zvolanou schôdzkou,“ zapochyboval Alastair.

„Dnes predpoludním som všetkých obvolal. Schôdzka sa bude konať nasledujúci pondelok tu o deviatej predpoludním.“

„Kto príde z banky?“

„Zástupca hlavného manažéra Havergill – šéf je v Japonsku a potom odchádza do Anglicka na dovolenku.“ Dunrossovi stvrdla tvár. „Musím to zvládnuť.“

„Paul je v poriadku,“ prehodil Alastair. „Stane sa šéfom.“

„Ak to bude v mojich silách, nie,“ poznamenal Dunross.

„Jan, tebe nebol Paul Havergill nikdy po vôli, však?“ utrúsil Phillip Čen.

„Nie. Je príliš úzkoprsý, staromódny a pompézny a priveľmi Hongkončan.“

„A chytil stranu tvojmu otcovi proti tebe.“

„Áno, Phillip, ale nechcem sa ho zbaviť preto. Stojí v ceste Panskému domu. Je priveľmi konzervatívny, prehnane veľkorysý k firme Asian Properties a podľa mňa je tajným spojencom spoločnosti Rothwell-Gornt.“

„Nesúhlasím,“ namietol Alastair.

„Viem. Ale potrebujeme peniaze na rozvoj a zaumienil som si, že ich získam. Preto zamýšľam veľmi seriózne využiť svojich dvadsaťjedenn percent.“